

ШИНОСНОМАИ ИХТИСОСИ 5.2.8. – ИҚТИСОДИЁТИ НАҚЛИЁТ ВА ЛОГИСТИКА

(Бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз “_____” “_____” 202__ сол тасдиқ шудааст)

ШИНОСНОМАИ ИХТИСОСИ

Номзади илм ва доктори илм аз рӯи ихтисоси

5.2. – Иқтисодиёт (5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика)

РАМЗИ ИХТИСОС:

5.2. – Иқтисодиёт (5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика)

1. СОҶАИ ИЛМ, КИ АЗ РҶҲИ ОНҲО ДАРАҶАИ ИЛМӢ ДОДА МЕШАВАД:

- Илмҳои иқтисодӣ:

2. ШАРҲИ ИХТИСОС:

Мазмуни ин соҳаи таҳқиқ: муносибатҳои иқтисодӣ оид ба назария, методология ва амалияи муосири хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ ҳамчун соҳаҳои махсуси иқтисодиёт ва масоили рушди онҳо.

Объекти таҳқиқ: ҳамаи шаклҳои ташкилию ҳуқуқии субъектҳои, ки фаъолияти худро дар соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ амалӣ менамоянд (соҳаи савдои байналмилалӣ, хизматрасонии объектҳои нақлиётӣ, гумрукӣ, долонҳо, сайёҳӣ ва дигар намудҳои хизматрасониҳо (хизматрасониҳои машваратӣ, иттилоотӣ-коммуникатсионӣ, брокерӣ, терминалӣ, аутсорсингӣ, суғуртавӣ, маркетингӣ-рекламавӣ, лизингӣ, таҳлилӣ-таҳқиқотӣ, экспертизавӣ, бонкию асъорӣ ва дигар хизматрасониҳои ёрирасон барои рушди соҳибкорӣ).

3. СОҶАҲОИ ТАҲҚИҚОТ:

1. Таҳияи стратегияи рушди бозори хизматрасонии нақлиётӣ ва логистикӣ дар кишвар, минтақаҳо ва соҳаҳо.

2. Тамоили муосири рушди шаклҳои ташкилӣ-ҳуқуқии хочагидорӣ дар соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

3. Ташаккул ва рушди бозори хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

4. Асосноккунии шаклҳои самараноки ҳамкориҳои субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ бо субъектҳои дигар соҳаҳои иқтисодиёти миллӣ.

5. Таҳқиқи вазъи бозори молҳои воридотӣ ва содиротӣ ва дурнамои онҳо.

6. Таъмини мутаносибии тақозо ва арза дар бозори хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

7. Рушди инфрасохтори бозори хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
8. Баҳодихӣ ба тамоюл ва қонуниятҳои рушди гардиши мол дар савдои байналмилалӣ ва ҳамлу нақли онҳо.
9. Пешгӯии тавозуни захираю воридот ва содироти молҳо барои марҳилаҳои кӯтоҳ, миёна ва дарозмуҳлат.
10. Харочоти муомилот: таҳқиқи ҳаҷм ва таркиби он дар хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
11. Сармоягузорӣ ба рушди хизматрасониҳои нақлиётӣ, логистикӣ ва истифодаи самараноки он.
12. Даромад ва самаранокии хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ;
13. Таҳлили вазъи молиявии субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ, логистикӣ ва баланд бардоштани устувории онҳо.
14. Самаранокии иқтисодӣ-иҷтимоии хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
15. Роҳҳои таҳқиқ ва истифодаи самаранокии потенциали субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
16. Маблағгузориҳои рушди хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ дар шароити муосир.
17. Механизми иқтисодию ташкилии рушди инноватсионии хизматрасониҳои нақлиётӣ логистикӣ ва ҷойгиршавии ратсионалии сохторҳои онҳо.
18. Натиҷаҳои иқтисодӣ ва молиявии фаъолияти субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
19. Ташкили шартҳои тиҷоратии молрасонӣ дар шароити муосир.
20. Такмили механизми ҷойгиршавии шабакаҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
21. Хусусият ва функцияҳои фаъолияти намояндагӣ, аутсорсингӣ ва миёнаравӣ ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ, логистикӣ
22. Рушди инфрасохтори хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
23. Таъмини сатҳу сифати хизматрасонӣ дар субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ
24. Мазмун, масоил, дурнамои такмили фаъолияти тиҷорати байналмилалӣ ва роҳҳои амалисозии онҳо.
25. Таҳияи низоми тадбирҳо оид ба танзими давлатии хизматрасониҳои нақлиёт, логистикӣ ва тарифӣ.
26. Дастгирии давлатӣ ва рушди хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ дар кишвар, минтақаҳо, зерсоҳаҳо ва аҳоли.
27. Таъмини беҳатарӣ ва сифати молҳо ва мусофиркашонӣ ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.
28. Рушди хизматрасониҳои нақлиётӣю логистикӣ ва бонкӣ дар шароити муосир
29. Роҳҳои баланд бардоштани рақобаттавонии субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣю логистикӣ.

30. Рушди технологияҳои рақамӣ ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

31. Ташкили барасмиятдарорию назорати гумрукии молу воситаҳои нақлиёт, беҳдошти гузаронидани экспертизаи гумрукӣ ва бозрасии мусофирон ҳангоми ҳамлу нақли байналмилалӣ.

32. Хусусиятҳои рушди соҳибкорӣ ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

33. Такмили ташкил ва идоракунии самтҳои гуногуни фаъолияти субъектҳо ва низоми идораи таваккал ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

34. Идоракунии стратегии субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ логистикӣ.

35. Ташкил ва идоракунии кормандон дар соҳаи нақлиёт.

36. Менечмент ҳамчун захираи субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ, таркиб, сохтор ва пайдарҳамии таҳиясозии низоми идоракунӣ

37. Идоракунии чараёнҳои технологию техникӣ ва назоратӣ дар субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

38. Идоракунии равандҳои технологӣ, техникӣ ва назоратӣ дар субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

39. Механизми идоракунии бӯҳронҳо дар соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

40. Шарикӣ давлатӣ ва хусусӣ дар хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ.

41. Механизми танзими гумрукӣ-тарифӣ ва ғайритарифӣ ва такмили раванди интиқоли мол ва воситаҳои нақлиёт аз сарҳади гумрукӣ.

4. РАМЗ ВА НОМГҶҲИ ИҲТИСОСҶОИ МУҶОВИР:

5.2.1. – Назарияи иқтисодӣ.

5.2.20. – Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт.

5.2.22 – Менечмент.

5.2.18. – Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит.

5.2.17. – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз.

5.2.26. – Маркетинг.

5.2.27. – Логистика

5.2.19. – Омор.

5.2.21. – Иқтисодиёти ҷаҳонӣ.

5. ҶУДУДУЗОРҶ БО ИҲТИСОСҶОИ МУҶОВИР:

Дар фарқият аз ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика, таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.1. – Назарияи иқтисодӣ ба омӯзиши тамоюл ва хусусиятҳои соҳаи хизматрасонӣ ва механизми хоҷагидорӣи субъектҳои ин соҳа нигаронида шудааст.

Дар тафовут аз ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика, таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.20. – Методҳои математикӣ ва афзорӣ (инструменталӣ) дар иқтисодиёт коркарди усулҳои нави риёзӣву

инструменталии иқтисодиётро тақозо наменамояд ва барои ноил шудан ба мақсадҳои гузошташуда усулҳои аллакай таҳияшудаи риёзӣ ва инструменталиро истифода мебарад.

Дар фарқият аз ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика, таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.22. – Менечмент ба масъалаҳои идоракунии ва менечмент ҳангоми хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ нигаронида шудааст.

Ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика аз ихтисоси 5.2.18. – Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит бо он фарқ мекунад, ки дар доираи он нишондиҳандаҳои бухгалтерӣ ҳамчун иттилооти аввалия барои ошкорсозии қонуниятҳои фаъолияти субъектҳои соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ истифода мешаванд.

Тафовути таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика аз ихтисоси 5.2.17. – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз дар он зоҳир меёбад, ки проблемаҳои танзими фаъолияти иқтисодӣ ба таври комплексӣ баррасӣ мегарданд ва дар доираи он масъалаҳои молия, гардиши пул ва қарз дар соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ баррасӣ мешаванд.

Дар тафовут аз ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика, таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.26. – Маркетинг ба омӯзиши ҷанбаҳои маркетингии фаъолияти субъектҳои хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ нигаронида шудааст.

Дар тафовут аз ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика, таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.27. – Логистика ба омӯзиши ҷанбаҳои логистикӣ фаъолияти субъектҳои соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ нигаронида шудааст.

Тафовути таҳқиқот аз рӯйи ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика аз ихтисоси 5.2.19. – Омор дар он зоҳир меёбад, ки тамоюлҳои рушди субъектҳои соҳаи хизматрасониҳои нақлиётӣ логистикиро дар асоси истифодаи маълумоти омории муайян менамояд.

Ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика аз ихтисоси 5.2.21. – Иқтисодиёти ҷаҳонӣ бо он фарқ мекунад, ки дар доираи он таҷрибаи пешқадами мамолики хориҷӣ дар самти хизматрасониҳои нақлиётӣ ва логистикӣ баррасӣ мегардад.

6. ҲУДУДГУЗОРӢ БО СОҲАҲОӢ ИЛМӢОӢ МУҶОВИР:

Таҳқиқоти бунёдӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.8. – Иқтисодиёти нақлиёт ва логистика дар доираи илмҳои иқтисодӣ тибқи ихтисосҳои иқтисодиёти соҳаи хизматрасонӣ ва логистикӣ гузаронида мешаванд.